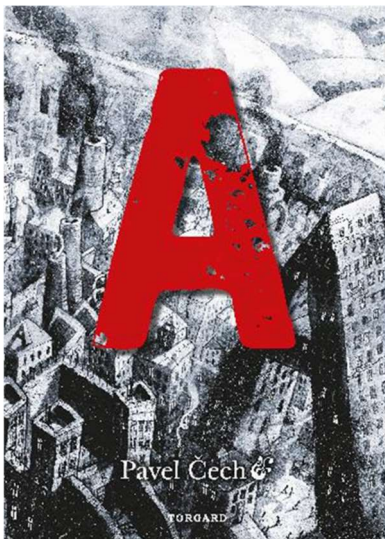

Titel: A

Tema: Diktatur, undertrykkelse, magt/afmagt, oprør, frihed
Fag: Dansk
Målgruppe: 8.-10. klasse
Bog: A af Pavel Cech, Torgard, 2021

Denne pædagogiske vejledning til den ordløse billedbog 'A' henvender sig til dansklærere i 8.-10. klasse. Der er fokus på mundtlighed, og vejledningen giver forslag til stilladsering af elevernes egen produktion af mundtlig fortælling, der skal ledsage bogens billeder. Der lægges op til at arbejde i to mundtlige rum: Eksperimentariet og præsentationsrummet.

Introduktion af 'A' til læreren

A er en ordløs billedbog af den tjekkiske forfatter Pavel Cech. Bogen beskriver på enkel, men formidabel vis livet i en diktaturstat. Vi følger en ung mand, der om dagen tudes ørerne fulde om A, A, A - på arbejdspladsen, i avisen, i skolerne, i højtalere på gaden. Om natten drømmer han imidlertid om frihed, og da han en dag opdager en papirflyver med det utænkelige bogstav B, sættes en lavine af længsel efter livet uden for muren i gang. Han bygger sin egen cykel med vinger, og det er netop den cykelkonstruktion, der redder ham, da myndighederne kommer på sporet af hans længsel efter et andet liv. En blændende fortælling med en helt vidunderlig slutning.

Bogen kan naturligvis læses som forfatterens oplevelser med et konkret oplevet østeuropæisk autokrati, men har i lige så høj grad relevans helt frigjort fra sin historiske kontekst som et udsagn om alle tænkelige diktaturer til alle tider.

Faglig relevans/kompetenceområder

- Målet er, at eleverne kan opleve, fordybe sig i og nærlæse en ordløs billedbog i et fortolkningsfællesskab.
- Målet er, at eleverne med udgangspunkt i strukturel og sproglig stilladsering kan producere og levere en mundtlig fortælling til udvalgte billeder fra 'A'.
- Målet er, at eleverne får en bevidsthed om - og konkret erfaring med - at arbejde i de to mundtlige rum: Eksperimentariet og præsentationsrummet.

Ideer til undervisningen

Før I læser

Man kan eventuelt 'stemme' eleverne for tekstens univers og pirre deres nysgerrighed ved at medbringe en kuffert med genstande fra landet A forud for selve læsningen (fx et par dage før). Det kunne konkret være:

- en papirflyver med bogstavet B
- en fjerkræssaks - eller bare en stor saks
- en avisside overskrevet med store A'er
- en hjelm, fx en cykelhjem med navnet A tapet fast
- en kasket med tallet 21868 tapet fast på skyggen
- en masse farverige bøger
- ordet MUR
- ordet DIKTATUR

Tal med eleverne om, hvad de enkelte ting mon kan betyde - og hvad tingene kan betyde i sammenhæng? Hvad bidrager ordene med? Hvilke forventninger får vi til teksten?

Mens I læser

Hvordan læser man egentlig helt lavpraktisk en ordløs billedfortælling i et klassefællesskab? Dette kunne være én måde:

Lad eleverne læse og studere billederne alene eller to og to, men gør holdt efter hver af følgende dele:

Del 1: **Hverdagslivet i A** (til og med side 8)

Del 2: **Drømmeren og oprøreren** (til og med side 27)

Del 3: **Sladrehanken og flugten** (til og med side 39)

Del 4: **Livet uden for muren** (til og med side 46)

Del 5: **Missionen** (til og med side 53)

Når I gør stop, nærlæses i fællesskab et udvalgt billede fra den pågældende del:

Nærstudie efter del 1: Hverdagslivet i A

Lad eleverne tale om det, de er mest optagede af.

Tal derefter eventuelt om følgende:

Hvordan ser menneskenes ansigtsudtryk ud?
Hvordan ser omgivelserne ud?
Hvilke tegn er der på, at noget er forbudt?
Hvilke forskellige betydninger har bogstavet A?
Hvilke optrin lægger I mærke til?
Er der noget fra del 1, I synes, er særlig vigtigt?

Nærstudie efter del 2: Drømmeren og oprøreren

Lad eleverne tale om det, de er mest optagede af.

Tal derefter eventuelt om følgende:

Hvordan vises forskellen mellem drøm og virkelighed?
Hvad repræsenterer A og B?
Hvordan er tanken om B overhovedet opstået i hovedpersonen?
Hvem er drømmeren, og hvem er oprøreren i denne del?
Hvordan taler farverne med om stemningen?
Er der noget fra del 2, I synes, er særlig vigtigt?

Nærstudie efter del 3: Sladrehanken og flugten

Lad eleverne tale om det, de er mest optagede af.

Tal derefter eventuelt om følgende:

Hvad er det for et lokale, vi befinder os i?
Hvad foregår der på den skærm, mændene studerer?
Hvorfor siger den ene mand et tal?
Hvad er det for et øre, der hænger på væggen?
Er der noget fra del 3, I synes, er særlig vigtigt?

Nærstudie af billedserie efter del 4: Livet uden for muren

Lad eleverne tale om det, de er mest optagede af.

Tal derefter eventuelt om følgende:

Beskriv farverne, og den virkning de har på stemningen.

Hvordan ser indbyggernes ansigtsudtryk og mimik ud?

Hvordan er omgivelserne anderledes end i landet A?

Hvordan reagerer hovedpersonen på livet uden for muren?

Er der noget fra del 4, I synes, er særlig vigtigt?

Nærstudie efter del 5: Missionen

Lad eleverne tale om det, de er mest optagede af.

Tal derefter eventuelt om følgende:

Hvad er det for en mission, hovedpersonen er på?

Hvad tror I, der vil ske, når alle bøgerne er spredt ud over A?

Kender I nogen lande, der minder om A - enten nutidige eller historiske?

Kender I nogen mennesker, der har været på samme mission som hovedpersonen?

Efter I har læst

Efter eleverne har læst, skal de arbejde med at planlægge, øve og levere en mundtlig fortælling med udgangspunkt i selvvalgte billeder fra bogen. Produktionsordren kunne se således ud:

Produktionsordre – mundtlig fortælling

ABSALON

Forestil jer, at I er en langt ældre version af hovedpersonen i A. Han tænker tilbage på sit liv i landet og beretter nu om oplevelserne for sine børnebørn. Målgruppen for jeres fortælling er ca. 10 år.

Fortællingen skal:

- vare 2-5 minutter
- tage udgangspunkt i 3-5 selvvalgte, sammenhængende billeder fra A
- fortælles i jeg-form
- indeholde mindst én direkte lytterhenvendelse (fx: forestil jer at ...)
- indeholde hans tanker og følelser omkring det at leve i et diktatur

36

Forslag til fremgangsmåde:

1. Alle elever vælger 3-5 billeder, deres fortælling skal tage udgangspunkt i.
2. Hver især skriver de nogle noter til, hvad de vil have med i deres fortælling.
3. I par eller tre og tre går eleverne nu i eksperimentariet med det særlige fokus: **Anslag, afrunding og talemomenter.**
4. De afprøver deres fortællinger for hinanden og giver feedback med konkrete bud på nye 'takes'. De kan eventuelt hente hjælp i boksen herunder.
5. Eleverne går i præsentationsrummet - fx for halvdelen af klassen - og leverer deres finpudsede fortælling med billedstøtte.

- **Anslag**
Prøv at starte:
In medias res
Med et retorisk spørgsmål
Med en hemmelighed
Med et mysterium
Med et slående faktum
Med en provokerende udtalelse
- **Brug af de 5 talemomenter: Pause, tempo, tryk, styrke, toneleje.**
Prøv at sætte tempoet ned. Vi hører det for første gang.
Prøv at holde en pause her. Det giver en dramatisk effekt.
Prøv at hviske denne sætning. Det passer til indholdet.
- **Afrunding**
Prøv at:
Vende tilbage til anslaget
Afslutte med en konklusion
En lytterhenvendelse

To mundtlige arbejdsrum

**AB
SALON**

Eksperimentariet

- Her praktiseres undersøgende og ufærdig tale
- Lyd-øverum
- Her værdsættes interesse for alternativer
- Eleverne er eksperimenterende risikotagere

Præsentationsrummet

- Undersøgelsen er færdig
- Talen står på et fundament af sprogvvalg og øvelse
- Præsenterende tale er finpudsede performances
- Eleverne er velforberedte formidlere

17

Variationsmulighed

Hvis eleverne før har arbejdet med lydfortællinger og podcast, er det en mulighed at lade dem optage deres fortællinger og supplere med underlægningsmusik og effektlyde. Det vil være oplagt at bruge Skoletubes to værktøjer WeVideo (podcastredigeringsværktøj) og Findthetune (musik og effektlyde).

Supplerende materialer

Følgende er forslag til supplerende materialer, der evt. kan lånes på dit lokale CFU.

- *Muren - at vokse op bag jerntæppet* af Peter Sis <https://mitcfu.dk/27835082>
- *Ordet er dit 7.-8. klasse* af Pernille Hargbøl Madsen, <https://mitcfu.dk/55153485>